

**UCHWAŁA NR XIX/122/2025
RADY MIASTA LUBARTÓW**

z dnia 19 grudnia 2025 r.

**w sprawie Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lubartów na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 4¹ ust. 2, 2a, 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) Rada Miasta uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lubartów na lata 2026-2029 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodniczący Rady Miasta

Tomasz Krówczyński

**Miejski Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
dla Miasta Lubartów
na lata 2026-2029**

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Podstawowe pojęcia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniu uzależnieniom.....	5
1) Profilaktyka uniwersalna.....	5
2) Profilaktyka selektywna	5
3) Profilaktyka wskazująca	6
3. Definicje	8
4. Diagnoza Problemów Społecznych.....	10
5. Cele i zadania Programu.....	18
1) Cel główny Programu	18
2) Cele szczegółowe	18
6. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	21
7. Realizacja Programu.....	23
8. Monitoring i ewaluacja programu	25

1. Wprowadzenie

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lubartów na lata 2026-2029 (zwany dalej Programem) stanowi podstawowy dokument określający kierunki działań samorządu lokalnego w zakresie ograniczania zjawisk uzależnień oraz minimalizowania ich negatywnych skutków społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych. Program jest realizacją obowiązków gminy wynikających w szczególności z przepisów:

- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Narodowego Programu Zdrowia oraz Krajowej Strategii Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Podstawą merytoryczną opracowania programu jest „Diagnoza Problemów Społecznych” przeprowadzona na terenie Lubartowa w 2025 roku opracowana przez firmę Nowe Horyzonty, która w sposób kompleksowy ukazuje skalę oraz uwarunkowania lokalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu, używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi, a także zjawiskami współwystępującymi, takimi jak przemoc domowa, przestępczość, problemy zdrowia psychicznego czy wykluczenie społeczne.

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, iż mimo systematycznych działań profilaktycznych i terapeutycznych, problem uzależnień w Lubartowie pozostaje nadal istotnym czynnikiem ryzyka społecznego. Odnotowuje się m.in. utrzymującą się liczbę postępowań dotyczących zobowiązania do leczenia odwykowego, a także niepokojący wzrost przypadków prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu i narkotyków. Widoczny jest wzrost zgłoszeń przemocy domowej, w tym wobec dzieci, co potwierdza ścisły związek uzależnień z innymi problemami społecznymi.

Badania przeprowadzone wśród dzieci i młodzieży wskazują na występowanie zachowań ryzykownych, w tym kontakt z alkoholem, nikotyną, napojami energetycznymi, substancjami psychoaktywnymi oraz rosnące zagrożenie uzależnieniami behawioralnymi (Internet, smartfon, gry hazardowe). Jednocześnie młodzi mieszkańcy zgłaszają potrzebę

większej dostępności działań profilaktycznych, wsparcia psychologicznego i zajęć wzmacniających kompetencje psychospołeczne.

Program uwzględnia również zmieniającą się sytuację demograficzną miasta, w tym postępujący proces starzenia się społeczeństwa, spadek liczby mieszkańców oraz rosnące znaczenie problemów zdrowotnych i długotrwałej niezdolności do pracy. Te uwarunkowania mają bezpośredni wpływ na charakter i skalę zjawisk uzależnień oraz zapotrzebowanie na pomoc społeczną i terapeutyczną.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Lubartowie zakłada zintegrowane, systemowe podejście do profilaktyki, obejmujące działania:

- profilaktyczne i edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych,
- terapeutyczne i rehabilitacyjne,
- wspierające rodziny dotknięte problemem uzależnień,
- interwencyjne i kontrolne,
- wzmacniające kompetencje lokalnych instytucji i służb.

Celem nadrzędnym programu jest ograniczenie skali uzależnień oraz ich negatywnych konsekwencji w życiu społecznym mieszkańców Lubartowa, wzmacnianie postaw prozdrowotnych, wspieranie rodzin oraz budowanie lokalnego systemu bezpieczeństwa i wsparcia społecznego.

Celem głównym Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Lubartowie jest ograniczenie skali problemów wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych, zmniejszenie negatywnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych uzależnień, a także wzmocnienie systemu profilaktyki, terapii, wsparcia rodzin i bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta.

2. Podstawowe pojęcia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniu uzależnieniom

1) Profilaktyka uniwersalna

Profilaktyka uniwersalna kierowana jest do całej populacji mieszkańców, bez względu na stopień ryzyka wystąpienia problemów związanych z uzależnieniami. Jej głównym celem jest promocja zdrowego stylu życia, wzmacnianie postaw prozdrowotnych, kształtowanie umiejętności społecznych oraz opóźnianie inicjacji alkoholowej i narkotykowej.

Działania w ramach profilaktyki uniwersalnej obejmują w szczególności:

- realizację programów profilaktycznych, psychoedukacyjnych i wychowawczych w placówkach oświatowych,
- warsztaty rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne dzieci i młodzieży (radzenie sobie ze stresem, presją rówieśniczą, emocjami),
- działania z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych (Internet, smartfon, gry, media społecznościowe),
- kampanie informacyjne i społeczne dotyczące szkodliwości alkoholu, narkotyków, dopalaczy oraz napojów energetycznych,
- działania promujące zdrowe odżywianie, aktywność fizyczną i dbałość o zdrowie psychiczne,
- szkolenia i spotkania edukacyjne dla rodziców oraz nauczycieli,
- lokalne wydarzenia profilaktyczne, konkursy, akcje społeczne i wydarzenia środowiskowe.

Profilaktyka uniwersalna ma na celu kształtowanie świadomych, odpowiedzialnych postaw mieszkańców, wzmacnianie więzi społecznych oraz budowanie lokalnego klimatu sprzyjającego zdrowiu i bezpieczeństwu.

2) Profilaktyka selektywna

Profilaktyka selektywna skierowana jest do grup podwyższonego ryzyka, u których istnieje większe prawdopodobieństwo wystąpienia problemów związanych z uzależnieniami, choć nie są one jeszcze w fazie uzależnienia. Do grup tych należą m.in.:

- dzieci i młodzież z rodzin z problemem alkoholowym,
- osoby doświadczające trudności wychowawczych, emocjonalnych i społecznych,
- młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej,
- dzieci i młodzież objęte pomocą MOPS, kuratorów sądowych lub poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Celem profilaktyki selektywnej jest ograniczanie czynników ryzyka oraz wzmacnianie zasobów osobistych i społecznych uczestników, zanim pojawią się poważne problemy z uzależnieniem.

Działania obejmują w szczególności:

- specjalistyczne warsztaty psychoedukacyjne i socjoterapeutyczne,
- zajęcia korekcyjne i wspierające dla dzieci i młodzieży z trudnościami emocjonalnymi,
- programy wzmacniania umiejętności wychowawczych rodziców,
- indywidualne i grupowe wsparcie psychologiczne,
- zajęcia rozwijające zainteresowania i konstruktywne sposoby spędzania czasu wolnego,
- działania środowiskowe i programy integracyjne,
- współpracę szkół, MOPS, Policji, sądu, poradni i organizacji pozarządowych.

Profilaktyka selektywna pozwala zapobiegać eskalacji problemów i zmniejszać prawdopodobieństwo przechodzenia do fazy uzależnienia.

3) Profilaktyka wskazująca

Profilaktyka wskazująca skierowana jest do osób, u których już występują pierwsze objawy zachowań ryzykownych, problemowego używania alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych, ale które nie spełniają jeszcze kryteriów pełnego uzależnienia.

Celem tego poziomu profilaktyki jest jak najszybsze przerwanie rozwoju problemu, ograniczenie szkód oraz skierowanie osoby do odpowiedniej formy specjalistycznej pomocy.

Działania w ramach profilaktyki wskazującej obejmują:

- indywidualne konsultacje psychologiczne i terapeutyczne,
- wczesną diagnozę problemów uzależnień,
- rozmowy motywujące do zmiany zachowania,
- kierowanie do specjalistycznych placówek terapeutycznych,
- wsparcie dla osób współuzależnionych oraz dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
- interwencje kryzysowe,
- działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym postępowania o zobowiązanie do leczenia odwykowego,
- współpracę z Policją, sądem, służbą zdrowia i pomocą społeczną.

Profilaktyka wskazująca ma kluczowe znaczenie w ograniczaniu skutków uzależnień, ochronie zdrowia, życia i bezpieczeństwa osób zagrożonych oraz ich rodzin.

3. Definicje

Uzależnienie – przewlekła choroba mózgu z objawami:

- utraty kontroli,
- silnego głodu,
- tolerancji,
- objawów odstawienia,
- kontynuowania mimo szkód.

Narkotyki – substancje psychoaktywne działające na ośrodkowy układ nerwowy, które mogą powodować uzależnienie i szkody zdrowotne.

Alkohol – substancja psychoaktywna regulowana ustawą o wychowaniu w trzeźwości. Nadmierne używanie wiąże się z uzależnieniem i licznymi stratami społecznymi.

Uzależnienia behawioralne – zaburzenia wynikające nie z substancji, lecz z czynności np.:

- hazard,
- gry online,
- zakupy,
- korzystanie z internetu,
- kompulsywne jedzenie.

Uzależnienie od energetyków - nadmierne spożywanie napojów energetycznych prowadzące do:

- bezsenności,
- problemów z koncentracją,
- zaburzeń nastroju i lęku,
- ryzyka połączeń z alkoholem.

FASD (Spektrum Alkoholowych Zaburzeń Płodu) - Zespół zaburzeń wynikający z ekspozycji płodu na alkohol. FASD obejmuje trudności:

- intelektualne,
- emocjonalne,
- społeczne,
- zdrowotne.

Czynniki chroniące – czynniki zmniejszające prawdopodobieństwo sięgania po substancje. Obejmują:

- mocną więź z dorosłym,

- pozytywny klimat szkoły,
- zainteresowania i hobby,
- dobre kompetencje emocjonalno-społeczne.

Czynniki ryzyka – warunki zwiększające prawdopodobieństwo rozwoju uzależnień:

- konflikty i przemoc w rodzinie,
- zaburzenia psychiczne,
- słabe umiejętności radzenia sobie ze stresem,
- presja rówieśnicza,
- łatwy dostęp do substancji.

działania profilaktyczne muszą być kierowane szczególnie do osób z wysoką liczbą czynników ryzyka.

Przemoc domowa – zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej to jednorazowe lub powtarzające się działania albo zaniechania naruszające prawa, dobra osobiste, zdrowie, godność lub bezpieczeństwo osoby bliskiej. Form przemocy:

- fizyczna,
- psychiczna,
- seksualna,
- ekonomiczna,
- zaniedbanie.

Procedura „Niebieskie Karty” – system reagowania na przemoc domową, regulowany ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Procedurę Niebieskiej Karty zainicjować może m.in.: funkcjonariusz policji, pracownik socjalny, asystent rodziny, nauczyciel, przedstawiciel ochrony zdrowia i przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Odbywa się to poprzez wypełnienie formularza Niebieska Karta – A.

Picie ryzykowne - styl picia, który zwiększa prawdopodobieństwo szkód, ale ich jeszcze nie spowodował, np. epizodyczne upijanie się przez młodzież.

Picie szkodliwe – picie, które już doprowadziło do problemów zdrowotnych, rodzinnych, szkolnych lub prawnych, ale nie spełnia jeszcze kryteriów uzależnienia.

Leczenie odwykowe – zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości obejmuje:

- dobrowolne leczenie,
- możliwość leczenia zobowiązującego (przymusowego) przez sąd,
- terapię w poradniach lub ośrodkach stacjonarnych,
- działania wspierające trzeźwość (grupy AA, poradnictwo rodzinne).

4. Diagnoza Problemów Społecznych

Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Lubartów została przeprowadzona w IV kwartale 2025 roku i stanowiła podstawę do opracowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Uzależnieniom. Celem diagnozy było rozpoznanie aktualnej skali i charakteru zjawisk problemowych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi, przemocą domową oraz innymi zagrożeniami społecznymi dotyczącymi mieszkańców miasta.

Diagnoza miała charakter kompleksowy i wieloźródłowy. W jej ramach wykorzystano zarówno dane zastane, pochodzące z instytucji funkcjonujących na terenie miasta, jak i badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców.

Badaniem objęto dwie podstawowe grupy społeczne:

- dorosłych mieszkańców Lubartowa,
- dzieci i młodzież uczęszczających do szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Diagnoza obejmowała w szczególności:

- rozpowszechnienie spożywania alkoholu, nikotyny, narkotyków i dopalaczy,
- występowanie uzależnień behawioralnych (internet, smartfon, gry, hazard),
- zjawisko przemocy domowej i cyberprzemocy,
- skalę problemów społecznych współwystępujących z uzależnieniami (bezrobocie, ubóstwo, choroby, przemoc),
- dostępność alkoholu oraz funkcjonowanie lokalnego rynku alkoholowego,
- realizowane działania pomocowe, terapeutyczne i profilaktyczne.

W diagnozie zastosowano:

- anonimowe badania ankietowe przeprowadzone wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów,
- analizę dokumentów i danych statystycznych pochodzących z:
 - Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
 - Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- Policji,
- Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- punktów konsultacyjno-terapeutycznych,
- porównanie wybranych wyników młodzieży z badaniami ESPAD 2024.

Dzięki połączeniu danych ilościowych i jakościowych możliwe było pełniejsze uchwycenie skali problemów społecznych i uzależnień.

W toku diagnozy zidentyfikowano m.in.:

- spadek liczby mieszkańców oraz postępujący proces starzenia się populacji,
- utrzymywanie się problemów alkoholowych i przemocy domowej jako istotnych zagrożeń społecznych,
- wzrost liczby zgłoszeń w ramach procedury Niebieskiej Karty, zwłaszcza w odniesieniu do dzieci,
- nieznaczny wzrost dostępności alkoholu na terenie miasta,
- stabilne, lecz wysokie zapotrzebowanie na pomoc terapeutyczną i konsultacyjną,
- utrzymujące się zachowania ryzykowne wśród młodzieży, w tym eksperymentowanie z alkoholem, papierosami oraz problemowe korzystanie z internetu i smartfonów.

Podsumowanie oraz wnioski końcowe z przeprowadzonej Diagnozy dla Miasta Lubartów:

Dorośli mieszkańcy Lubartowa

- W opinii mieszkańców Lubartowa najistotniejszymi problemami społecznymi są cyberprzemoc (78%), uzależnienia behawioralne (76%) oraz bezrobocie (76%).
- Z kolei w kwestii zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w ich środowisku są: sieciologizm (87%), nikotynizm (86%) oraz alkoholizm (79%).
- Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Lubartowa 37% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy w rodzinie, a 29% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić.
- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Lubartowa odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim stopniu ryzyka – większość badanych z rozumą spożywa alkohol – najczęściej kilka razy

w roku (39%) oraz kilka razy w miesiącu (19%), wypijając przy tym umiarkowane ilości alkoholu (1-2 porcje: 38%, 3-4 porcje: 18%).

- 79% badanych uważa, że w najbliższej okolicy znajdują się odpowiednia liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol, a dla 20% jest tych miejsc za dużo.
- 74% respondentów uważa osoby pijące alkohol za zagrażające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku, a 66% badanych mieszkańców nie zna miejsc do których po pomoc może zgłosić się osoba uzależniona od alkoholu.
- Palenie wyrobów tytoniowych wśród dorosłych mieszkańców Lubartowa jest zauważalnym nałogiem – 24% z badanych deklaruje, że nie pali wyrobów tytoniowych, a łącznie 76% badanych pali okazynie oraz regularnie papierosy lub e-papierosy.
- 62% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 38% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze.
- Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Lubartowa, nie jest rozpowszechnionym zjawiskiem - 91% respondentów przyznaje, że nie ma doświadczenia z grami hazardowymi.
- 57% respondentów nie ma tendencji do "zajadania" stresów i trudnych emocji, podczas gdy 43% przyznaje się do takiego zachowania. Co więcej, aż 80% badanych nie ma problemów z kontrolowaniem swoich zachowań jedzeniowych, co oznacza, że 20% doświadcza trudności w tym obszarze. Wyniki te sugerują, że problemy związane z niekontrolowanym jedzeniem w reakcji na stres dotyczą mniejszości z badanych.
- Jak wynika z przeprowadzonych badań 82% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych. Badani wskazali na potrzebę organizacji: otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (28%), wsparcia psychologicznego dla rodzin (21%), udziału w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (15%) oraz pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji (4%).

Rekomendowane działania dla dorosłych mieszkańców:

- Kontynuowanie podejmowanych działań informujących o negatywnych skutkach zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie Miasta plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto wykorzystać przy tym nowe media. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w miejscach publicznych.
- Organizowanie szkoleń dla pracowników służby zdrowia w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami.
- Współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.
- Rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc.
- Podjęcie działań profilaktycznych wykorzystując przy tym strategię informacyjną mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu
- Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.
- Należałoby mimo wszystko zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

Dzieci i młodzież szkolna

- Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Lubartowie jest obecne. 13% uczniów szkół podstawowych i 48% ponadpodstawowych deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia oraz zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 21% uczniów SP oraz 34% SPP (papierosy), 41% SPP (e-papierosy). Jednocześnie, niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.
- Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze jest obecny wśród uczniów szkół Miasta Lubartów. 29% uczniów klas 4-8 wskazuje, że mieli kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. Dodatkowo 7% z ankietowanych uczniów klas SP 4-8 zadeklarowało, że przyjmowali kiedykolwiek substancje psychoaktywne takie jak narkotyki i dopalacze. Wśród uczniów SPP 12% wskazało, że kiedykolwiek w życiu przyjmowało narkotyki a 4% brało dopalacze. Ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.
- Należy zwrócić uwagę na obniżający się wiek osób sięgających po napoje energetyzujące, które stanowią duże obciążenie zdrowotne dla młodego organizmu. Aż 41% uczniów deklaruje, że pije napoje energetyczne

- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera. Uczniowie najczęściej spędzają przed komputerem do 4 godzin dziennie – 25%. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach i wypełnieniu obowiązków są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.
- Wnikliwie należy ocenić skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, ponieważ internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Doświadczenia z taką formą „rozrywki” deklaruje – 37% uczniów. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych.
- Uczniowie przyznają, że doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej). Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemu przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązywania codziennych problemów.
- Uczniowie w Lubartowie deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
- Uczniowie przyznają, że doświadczają agresji słownej. Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy.

Rekomendowane działania dla środowiska szkolnego:

- Organizacja spotkań, pogadanek, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą:
 - wskazywały negatywne skutki picia alkoholu, palenia papierosów i uzależnienia od tych substancji,
 - uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie,
 - rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy,
 - kształtowały postawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia,
 - uczenie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu,

oraz będą miały na celu:

- poznanie zasad ochrony danych osobowych w Internecie przez uczniów,
- uczenie zasady stosowania ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci oraz postawy wzajemnego szacunku w Internecie,
- kształtowanie w młodych ludziach czujności w stosunku do innych szczególnie nieznajomych,
- dostarczenie uczniom wiedzy dotyczącej zarówno korzyści, jak i zagrożeń płynących z użytkowania Internetu,
- kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doбором treści programów komputerowych oraz Internetu,
- podnoszenie świadomości uczniów dotyczących ograniczeń prawnych wynikających z korzystania z sieci,
- ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka,
- poznanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- poznanie wpływu jaki ma na życie hazard,
- pokazanie jak budować pozytywny obraz samego siebie.
- Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce:
 - Przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki substancji psychoaktywnych.
 - Wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki uzależnień.
 - Ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych.

- Sposobów wyjścia z uzależnienia.
- Ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem.
- Przedstawienie mechanizmu i konsekwencji uzależnienia.
- Zwrócenie uwagi na różne formy uzależnienia.
- Przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice czynności uzależniających oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi.
- Omówienie poszczególnych uzależnień behawioralnych tj. pracoholizm, internetoholizm, jedzenioholizm, zakupoholizm i uzależnienie od hazardu, gier, zakładów, seksu.
- Omówienie: ZUI – Zespół Uzależnienia do Internetu, wpływ komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaje aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalety korzystania z Internetu.
- Najpopularniejsze zagrożenia Internetu.
- Jak chronić własne dziecko – poradnik dla wychowawców klas i nauczycieli, sposoby ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci.
- Nowe zagrożenia m.in: sexting – nastoletnia auto-pornografia w sieci, cyberprzemoc, era informacji i manipulacji medialnej, kampanie społeczne dotyczące zagrożeń związanych z Internetem.
- Programy pozwalające kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu

Wyniki diagnozy stanowią merytoryczną podstawę do realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i gwarantują jego zgodność z rzeczywistymi potrzebami lokalnej społeczności.

5. Cele i zadania Programu

1) Cel główny Programu

Celem głównym Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Lubartowie jest ograniczenie skali problemów wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych, zmniejszenie negatywnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych uzależnień, a także wzmocnienie systemu profilaktyki, terapii, wsparcia rodzin i bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta.

2) Cele szczegółowe

1. Ograniczanie dostępności i spożycia alkoholu

- 1) Ograniczenie fizycznej dostępności alkoholu poprzez systematyczną kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz egzekwowanie przepisów prawa.
- 2) Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.
- 3) Ograniczanie spożywania alkoholu w przestrzeni publicznej poprzez działania interwencyjne, kontrolne i edukacyjne.
- 4) Zmniejszanie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu i substancji psychoaktywnych.

2. Profilaktyka uzależnień wśród dzieci i młodzieży

- 1) Opóźnianie inicjacji alkoholowej, nikotynowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży.
- 2) Ograniczanie używania napojów energetycznych przez dzieci i młodzież.
- 3) Zapobieganie uzależnieniom behawioralnym (internet, smartfon, gry, hazard).
- 4) Wzmacnianie kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży, w szczególności w zakresie radzenia sobie z emocjami, stresem i presją rówieśniczą.
- 5) Kształtowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.
- 6) Zwiększenie świadomości zagrożeń związanych z cyberprzemocą i hejtem.

3. Pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, psychologicznej i prawnej dla osób uzależnionych.

- 2) Wspieranie osób współuzależnionych i Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA).
 - 3) Motywowanie osób uzależnionych do podejmowania leczenia odwykowego.
 - 4) Zapobieganie nawrotom uzależnień poprzez działania podtrzymujące trzeźwość.
 - 5) Rozwijanie lokalnej sieci wsparcia dla osób wychodzących z uzależnienia.
4. Przeciwdziałanie przemocy domowej powiązanej z uzależnieniami
- 1) Zwiększenie skuteczności wczesnego reagowania na przypadki przemocy domowej.
 - 2) Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy.
 - 3) Wzmacnianie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i współpracy służb.
 - 4) Zwiększenie udziału sprawców przemocy w programach korekcyjno-edukacyjnych.
 - 5) Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie rozpoznawania przemocy domowej i możliwości uzyskania pomocy.
5. Profilaktyka uzależnień wśród dorosłych mieszkańców
- 1) Ograniczanie szkodliwego i ryzykownego spożywania alkoholu wśród osób dorosłych.
 - 2) Przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym w populacji dorosłych.
 - 3) Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
 - 4) Wspieranie rodzin z problemem uzależnień w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
6. Wzmacnianie kompetencji instytucji i służb
- 1) Podnoszenie kwalifikacji członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
 - 2) Doskonalenie kompetencji nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych i służb mundurowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.
 - 3) Rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze profilaktyki i pomocy.
 - 4) Systematyczne monitorowanie skali problemów uzależnień i przemocy na terenie miasta.
7. Edukacja publiczna i informacja
- 1) Zwiększenie poziomu wiedzy mieszkańców na temat skutków używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.
 - 2) Upowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy i wsparcia.
 - 3) Promowanie postaw odpowiedzialnych i prozdrowotnych w społeczności lokalnej.
 - 4) Przeciwdziałanie stygmatyzacji osób uzależnionych i ich rodzin.

8. Poprawa bezpieczeństwa publicznego

- 1) Ograniczanie liczby wykroczeń i przestępstw popełnianych pod wpływem alkoholu.
- 2) Zwiększenie bezpieczeństwa w miejscach publicznych i podczas imprez masowych.
- 3) Wspomaganie działań mających na celu wyeliminowanie z miejsc publicznych a w szczególności z terenów rekreacyjnych i sportowych spożywania alkoholu i zażywania środków psychotropowych.
- 4) Zmniejszenie liczby interwencji związanych z zakłócaniem porządku publicznego pod wpływem alkoholu.

6. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zadania gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych określa ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Podstawowym zadaniem komisji jest prowadzenie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, a także inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Członkowie Komisji przeprowadzają kontrole przestrzegania zasad sprzedaży napojów alkoholowych, a także opiniują wnioski o zezwolenia na ich sprzedaż pod kątem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami rady gminy.

1. Zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

1. Inicjowanie lokalnych działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Opiniowanie projektu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i sprawozdań z jego realizacji.
3. Kierowanie na badanie przez biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.
4. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
5. Podejmowanie interwencji wobec rodziny dotkniętej przemocą w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.
6. Opiniowanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży lub poza miejscem sprzedaży o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
7. Kontrolowanie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
8. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonych w art. 131 i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

9. Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach i konferencjach.

Członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie za każde posiedzenie związane z realizacją zadań ustawowych i wynikających z realizacji programu, przysługuje wynagrodzenie w wysokości 5% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego w trybie i na zasadach określonych ustawą o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, zwanego dalej „minimalnym wynagrodzeniem”, za każdorazowy udział w posiedzeniu. Przewodniczącemu Komisji za wykonywanie zadań związanych z organizacją pracy Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 7% minimalnego wynagrodzenia za udział w posiedzeniu. Wiceprzewodniczącemu i Sekretarzowi Komisji za wykonywanie zadań przysługuje wynagrodzenie w wysokości 6% minimalnego wynagrodzenia za posiedzenie. Podstawę do wypłacania wynagrodzenia stanowi lista obecności z poszczególnych posiedzeń MKRPA poświadczona podpisem Przewodniczącego MKRPA, lub w przypadku nieobecności Przewodniczącego poświadczona podpisem Wiceprzewodniczącego. Członkom Komisji przysługuje również pokrycie kosztów udziału w szkoleniach, seminariach, konferencjach. W związku z podróżami służbowymi członków Komisji, przysługuje im dieta, zwrot kosztów podróży i noclegów na zasadach określonych rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikom zatrudnionym w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

7. Realizacja Programu

Program realizowany jest we współpracy osób, instytucji rządowych i samorządowych oraz organizacji pozarządowych, a także grup samopomocowych zajmujących się zdrowiem, edukacją, kulturą, sportem a przede wszystkim wychowaniem w trzeźwości. Zadania ujęte w programie mogą być realizowane m.in. poprzez działalność następujących podmiotów:

1. Jednostki organizacyjne Miasta Lubartów

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRA)
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS)
- Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie

2. Instytucje edukacyjne

- Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe z terenu Lubartowa (pedagodzy szkolni, psychologowie, wychowawcy, dyrektorzy)
- Przedszkola miejskie
- Miejska Biblioteka Publiczna jako partner w działaniach edukacyjnych

3. Służby społeczne i porządkowe

- Policja – Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie
- Sąd Rejonowy w Lubartowie (w zakresie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego)
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)
- Zespół Interdyscyplinarny
- Kuratorzy sądowi

4. Placówki medyczne i terapeutyczne

- Poradnia Leczenia Uzależnień
- NZOZ-y i poradnie zdrowia psychicznego
- Specjaliści terapii uzależnień i psychoterapeuci

5. Organizacje pozarządowe i grupy samopomocowe

- Stowarzyszenia działające na rzecz profilaktyki i wsparcia rodzin
- Fundacje prowadzące działania profilaktyczne i terapeutyczne
- Grupy AA (Anonimowi Alkoholicy)
- Grupy Al-Anon i DDA
- NGO realizujące programy dla dzieci i młodzieży (profilaktyka, zajęcia alternatywne)

6. Instytucje kultury i sportu

- Lubartowski Ośrodek Kultury
- MOSiR Lubartów (zajęcia sportowe jako profilaktyka)

7. Podmioty współpracujące z lokalną społecznością

- Parafie i wspólnoty religijne prowadzące działania opiekuńcze lub pomocowe
- Lokalni przedsiębiorcy (np. w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim)
- Media lokalne wspierające kampanie informacyjne

Źródłem finansowania zadań wynikających z Programu są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, czyli tzw. małpek.

Realizacja Programu jest koordynowana przez Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

8. Monitoring i ewaluacja programu

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na bieżąco, poprzez dokonywanie kontroli jakości i rzetelności działań prowadzonych przez podmioty realizujące poszczególne działania. Ponadto prowadzona będzie bieżąca analiza danych ze sprawozdań z realizacji działań składanych przez realizatorów. Powyższe czynności prowadzone będą w celu potwierdzenia skuteczności ujętych w Programie działań. Wyniki zostaną ujęte w rocznych raportach z realizacji Programu.

Raport z wykonania Programu i efektów jego realizacji w danym roku Burmistrz Miasta Lubartów przedkłada Radzie Miasta Lubartów w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Wyniki głosowania

Głosowano w sprawie: Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lubartów na lata 2026-2029;

ZA: 13, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 8, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne:

ZA (13)

Krystyna Bajda, Robert Błaszczak, Anna Furtak-Filip, Ryszard Gierach, Grzegorz Jaworski, Krystyna Jeziorska, Tomasz Krówczyński, Przemysław Kurał, Anna Kuszner, Artur Kuśmierzak, Edyta Lewtak, Marek Polichańczuk, Andrzej Zieliński

WSTRZYMUJĘ SIĘ (8)

Aleksandra Berger, Ewa Grabek, Piotr Kusyk, Elżbieta Mizio, Beata Pasikowska, Paweł Sokół, Krzysztof Sroka, Teresa Wolińska

Głosowanie zakończono w dniu: 19 grudnia 2025, o godz. 18:03